

FOAIA POPORULUI

INSERATE

se primesc in biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15).— Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

Deșteptare.

Acest articol l-am primit dela un abonent plugar, pentru adevărurile temeinice și frumoase, cari se cuprind în dînsul, îl publicăm în fruntea foii noastre.

Înainte de a ceti „Foaia Poporului” n'am fost deprins la ctit și n'am știut atâtea bune câte știu acum de când cetesc această foaie. Noi înaintăm, căci acum abia este casă românească, în care se nu fie școlar sau școlăriță, cari se nu știe ceti; bine ar fi, se nu lipsească din nici o casă această foaie, căci e foarte ieftină și e de mare folos se o cetesti sau și numai se o ascuți cu băgare de seamă.

Să fi fost foaia întemeiată cu zeci de ani înainte, eram poate pe altă cărare mai bună noi Românii, ca cum suntem astăzi. Abia de 3 ani, de când apare „Foaia Poporului”, și poporul s'a luminat binisor; dar' dacă se vor înmulți abonenții și va ști fiecare chemarea și datoria lui de Român, se vor lumina cu mult mai mulți.

Să mulțumim lui Dumnezeu, că ni-a dat oameni, cari se ne lumineze și pe noi, țărâșimea, acestia s'au întrepus și au întemeiat și „Foaia Poporului”. Vedem de altă parte câte pedepse în bani și câte închisori au suferit, numai se se netezească drumul fiilor și nepoților nostri pentru viitor.

Să zicem că cumpărăm o carte, fie ori-și-cât de frumoasă, odată trecând peste dînsa, că o cetesc odată sau fie și de două-ori și-o pun de-o parte, apoi multă

vreme nu o mai iau în mână, fiindcă-i știu cuprinsul. Cu câtă bucurie cetim o foaie, care ne aduce în toate Duminecile lucruri folositoare și legi, apoi vești și povești, încât îți saltă inima se o cetesti sau se o ascuți.

Prin cetit se deprinde omul tot mai bine și își lărgeste cunoștințele. Eu știu conșcolari de ai mei, cu cari am umblat deodată la școală, cari acum nu mai știu nimica ceti ori scrie. Mă întreb oare pentru-ce? Pentru-că nu s'au interesat nici deprins la cetit, se poate nici el n'au avut ce se cetească. Se căutam la alte neamuri se vedem, că abia găsești o sută, cari se nu știe ceti și scrie; pe când la noi Românii, dacă nu chiar întors, pe jumătate tot găsim, cari nu știe ceti și scrie nici o literă. Dacă întrebăm de unde se naște răul? Răspunsul dela acia cari zic, că copiii lor n'au vreme se cetească, că nu-i vor purta la școală, că și așa, nu vor fi din ei popă, nici dascăli ș. a.

În Dumineci și sărbători, când tinerimea nu are mult lucru, se adună în povești sau se duc în crăsmă și fac alte lucruri nefolositoare; pe când dacă ar ave tot omul câte-o foaie în casa lui, s'ar deprinde cu cetitul el însuși sau copiii lui. Așa, că peste puțină vreme s'ar schimba treburile altcum.

Să nu perdem din vedere, că unii vor zice, că 1 fl., care se plătește pe jumătate de an pe foaie, ar ave și alt loc. Adevărat, că așa este, năcazurile sunt grele

dar' de ar fi numai acelea ar fi nimica, dar' câte le mai fac unii cu voia, și nu au nici un folos: pe beuturi, pe tăbac, peste măsură. Dacă acestora le-ar mai pune cumpăt, dacă ar întemeia o reuniune de temperație prin satele noastre, atunci ne-ar aduce un mare folos. Așa fiind, mulți bani ne-ar rămânea în pungă și pentru deșteptare și luminare.

Dacă am „Foaia Poporului” în Dumineci și sărbători, zile cari sunt lăsate de Dumnezeu pentru odihnă și pentru lucruri plăcute lui Dumnezeu, viu dela biserică acasă, și după prânz, dacă am foaia, atunci șed acasă și cetesc. Așa mă odichnesc bine, nu mă duc se vorbesc de nime rău, nu merg la crăsmă și nu merg în povești unde se consumă o grămadă de tăbac și multe alte cheltueli.

Aceasta este calea cea bună se ne deșteptăm și se cruțăm banii și sănătatea.

Unde lipsește foaia, e cu totul întoarsă treaba, acolo după prânz ori se adună la povești, ori se duc la crăsmă, așa cheltuesc bani. Apoi când se apucă omul la chef, beute și voe bună, se cheltuește mai mult ca 1 fl., într'o singură zi; dar' încă într'o jumătate sau într'un an întreg?

Eată așa, din bani cruțați prin traiu cumpătat, s'ar putea se prenumere aproape fiecare om foaia, că aceea îi aduce folos, nu ca tăbacul sau rachiul jidovesc.

Gurartului, Ianuarie 1896.

Dumitru George,
plugar.

FOIA.

Anul-Nou.

Sibiu, 2 Ianuarie.

După datina străbună în preseara Anului-Nou s'au petrecut mai multe lucruri demne de însemnat.

În preseara Anului-Nou și înainte de ce s'ar fi zis la cel vechiu: „Vecinica lui pomenire”, tinerimea se pregătise, ca se întocmească o sărbare vrednică de martirii români, cari se aflau aici. Aceia însă fără veste plecară toți cătră casă, ca se ajungă a sărbători în mijlocul familiilor iubite, cătră cari îi trăgea dragostea și dorul.

Mai târziu rămase părintele Vasile Lucaciu, căruia îi doria se sărbătorim ziua onomastică; dar' am rămas numai cu dorul. Părintele se grăbia la credincioșii sei.

În preseara Anului-Nou Vasile Lucaciu dintr-o dată cu soția, băiatul seu Vasiliu și cănelul I. Costin cu soția lui, soră dulce a

părintelui, se retrasă la o cină modestă în societatea soților de luptă, Nicolau Cristea, D. Comșa, Diamandi Manole și Il. Banciu.

Îndată după sfârșitul cinei plecă cu trenul dela 10^{1/2} ore, fără se fi primit însoțire la gară.

„Reuniunea română de cântări” a întocmit o petrecere pentru membrii sei, cari au avut înfășoșarea unei petreceri familiare. La această serată au luat parte mai toată inteligența din loc, încât sala cea mică dela „Gesellschaftshaus” s'a arătat prea mică pentru oaspeții și dansatorii mulți. Această petrecere s'a întins până după miezul nopții, așa că o parte din dînsa a ajuns în anul 1896. Atunci membrii grăbiau fiecare se-și poștească an nou fericit.

Așa este dorința; an fericit! Dacă între oameni există deosebire mare, dacă natura acelor se desoebește încât ne-am îndatînat a zice: câți oameni atâtea năravuri, totuși în dorul de a fi fericiti toți se întâlnesc.

Fericirea este soare, ear' dorințele ome-nești razele. Dacă nu se pune înaintea razelor ceva obiect, ca se facă umbră, atunci

soarele încăzește. Întoemai este omul fericit, dacă pe acea nu împedecă suferințele vicții.

Se revărsară zorii Anului-Nou, zori aspri, căci gerul era atât de puternic, încât de apăsarea aceluia se ascundea și se sgulea cătră zero chiar argintul viu din țevile termometrului.

Sub picioarele alergătorilor, cari erau constrinși a călători repede, cari erau minăți de asprimea aerului, zăpada cărteia și țivina, încât credeai că auzi din depărtare ascuțitul coaselor muncitorilor sîrguincioși de pe câmpurile întinse.

Cu veselie alergau bătrâni, tineri, fete, ficiori la biserică, unde clopotele chemau prin glasul aramei sunătoare pe adevărații creștini. Acolo sjunși, unii cereau viață mai lungă, alții noroc, dela Părintele ceresc.

Dorințele și oftările de: An-Nou fericit în vremea amezi se ridicase la cea mai înaltă culme, mulțimea curge pe străzi, prieten la prieten aleargă, servitorii purtau bilete. Toți oamenii erau într'o mișcare și alergare ca furnicile în zilele cele mai frumoase din vară.

Cătră cetitori.

Ca foaia să se poată trimite cu înlesnire chiar dela începutul Anului-Nou ce se apropie, rugăm pe abonenții noștri ca să înceapă chiar de pe acum trimiterea prețului de abonament:

2 fl. pe anul întreg
1 fl. pe jumătate an.

Pe mai puțin ca jumătate an nu se primesc abonamente.

Rugăm trimiterea abonamentelor chiar de pe acum mai ales din cauză, că în luna Ianuarie vin deodată așa de multe mandate, încât cu toate-că lucrează câte patru inși, nu birue a le trece în carte și astfel și expediția foii adesea abia se poate face la două săptămâni după primirea abonamentului.

Abonenții vechi să lipească la mandat fășia veche, ear' cei noi sînt rugați să-și scrie adresa curat, să se poată ceti și întreagă, ca să nu fie încurcături cu posta.

Administrația
„FOAIA POPORULUI“.

Reînoirea

pactului economic dualistic.

Negociările între Austria și Ungaria pentru reînoirea pactului s'au început.

Trebue să știe cetitorii noștri, că în anul 1868, când s'a încheiat înțelegerea între Austria și Ungaria, s'a stabilit cu contract câte sarcini trebue să poarte o parte și câte alta din statul așa poreclit dualistic. Până acum Austria a plătit 70% din greutățile comune, ear' Ungaria 30%. Acum însă, Austria zice că și Ungaria trebue să plătească mai mult, fiindcă au înaintat pe terenul economic, dar' Ungaria replică, că Austria are mai multe venituri din industrie. Înțelegerea cu privire la aceste și al'e întrebări se

afă acum sub desbatere între cele două state întovărășite.

Popoarele nemaghiare ale Ungariei și dacă Ungaria va reînnoi contractul cu Austria, dacă tot ea ar dobândi mai multe foloase, decât până acum, noi puțină dobândă putem ave. Așa ar trebui să fie, să se bucure, dacă... Când popoarele nemaghiare ar trage folos, în măsura ce li-se cuvine, în proporțiunea numărului lor, când ar putea conlucra și ele, la reînnoirea pactului economic cu cealaltă jumătate a monarhiei; atunci noi ne-am bucura. Fiind însă, că nu stau astfel lucrurile, fiindcă stăpânirea ungurească negociază și despre soarta noastră, fără noi; fiindcă noi nu numai nu tragem foloasele ce isvorăsc pentru Ungaria din pactul dualistic, ci din contră toate foloasele acestea se întrebunțează întru batjocorirea noastră, întru extirparea popoarelor nemaghiare; fiindcă toate instituțiunile, nutrite de aceste foloase se pun numai în slujba maghiarisării: de aceea popoarele nemaghiare nici decum nu se pot bucura, când și dacă guvernele nemaghiare reușesc a stoarce dela Austriaci foloase mai mari, decât cele de până azi. Din contră: avînd în vedere planurile rele ale stăpînirii maghiare față de noi, cari sîntem excluși din viața politică și constituțională a țerii, avînd în vedere, că cu cât mai multe favoruri și drepturi store din Austria, cu atât mai mult ne apasă, asuprese și batjocoresc. Noi popoarele nemaghiare nu numai că nu ne putem bucura de învingerea economică a Ungariei față cu Austria, ci mai bine am dori, că armele guvernelor maghiare, cu care ne nimicesc, să se tîmpească și slăbească.

Nu ne este teamă de o imputare, că avem o astfel de dorință; o facem cu conștiință împăcată, siguri fiind-că toată lumea ne cunoaște durerile noastre, afară de stăpânirea maghiară, și cei-ce încuviințază politica lor nimicitoare de naționalități. Ba avem deja înaintea noastră și

probe, dovezi de-ale opiniunii publice din străinătate, că drept procedăm, nedorind sporirea armelor în mâinile celor-ce prin ele ne sdrobesc.

Lipitorile satelor — strivite.

Noi am scris nu odată în „Foaia Poporului“ contra primejdiioaselor lipitorile satelor, contra perciunașilor Jidani, îndemnând pe cetitorii noștri a se feri de bolțile și birturile lor otrăvite, și a cumpăra cât numai se poate tot dela creștini. Să se apuce și oamenii noștri de aceste întreprinderi aducătoare de buzvenit, de negoț și cărcimărit, dînd în lături pe nemiloșii sugători Jidani. Ne pare bine drept aceea, când vedem, că ici-colo se și face acest lucru, și cu plăcere îl vestim și noi marelui nostru număr de cetitori. După celelalte vestite în numerii de mai nainte ai „Foii Poporului“, astăzi sîntem în stare a da o nouă știre frumoasă de acest fel. O aflăm în „Revista Oraștiei“ în numărul său cel mai nou, primită ca scrisoare din Balomir, în comitatul Hunedoarei. Eată-o:

Balomir, Dec. 1895.

Domnule Redactor,

În comuna noastră Balomir locuiește un Jidan cu numele Klein David, după care de 12 ani de când l-a adus vîntul, poporul nostru numai bine nu a putut să aibă.

Cînd a venit aici, îl putea sufla vîntul de ușor ce era, și se mulțumia și cu titula de „jupân“, astăzi a început a cere dela oameni să-î zică „Domn“, eară peste câțiva ani va cere și titula de „Măria-Sa!“ Precum se îngrașe de bine de pe spatelo noastre, așa se îngroașe și așteptările lui față de noi.

A apucat în mîna în vr'o 6 ani după oaltă morile și crășma dela comună, care apoi l-au ajutat bine spre a se putea îngâmfa ba și-a cumpărat și o casă în mijlocul comunei și o moșioară bună. Dar' acum ce să vezi? *Cel pe care nu l'ai lăsat să moară de foamete astăzi nu te lasă să trăiești!* Îngâmflat fiind astăzi nu vrea să mai cunoască pe cei-ce l-au spriginit și l-au pus în toate bunurile, ci acum

Cînd de dor el îi vorbește
Mîndra cu drag îi zimbește
Inima-î întinerește
Și la boi nu mai gîndește.

Frunză verde foinie fragă
Cum să-ți zic, mîndruță dragă,
Zice-ți-aș eu vidră albă
Că de mică m'ai fost dragă,
Dar' eu bade cum să-ți zic
Rosmalin roșu n'vălit
Drag m'ai fost și te-am urt
Te-am urt acum de-o lună
Te-am urt pentru-o minciună.

Păunaș peană rotat
Unde mergi așa gîtat,
La mîndruța într'alt sat,
Țipă peana, mergi mai tare
Că mîndruța ta mai moare
Frate-seu ține lumină
Soru-sa plînge n'grădină,
Mamă-sa pînză-î croia

Poesii populare.

Din Bucium-Sat

culese de *Moise Toma*, june.

De-ai ști lele dragă floare
De ce inima mă doare,
De ce trag atîta chin
Și de dorul cui suspin,
De m'ai crede, lele, zău
Că mă usc de dorul tău
Tu m'ai zice atunci mie
A ta sînt până n' vecie,
Dar' tu știi poate și crezi
Să sufer 'ți-e drag să vezi
Și 'ți-e teamă să-mi urmezi.

Frunză verde bob și linte
Bădițul e om cu minte,
Că mergînd din deal la vale
S'abate puțin din cale
Și s'abate cătră casă
La mîndruța lui frumoasă,

La presidentul partidului național Dr. Ioan Rațiu, venerabilul și mult iubitul luptător hotărît, care în purtarea greutăților luptei este tînăr viguros; dar' în adevăr pletele albite arată vîrsta înaintată: gratulările poporului român curgeau ca un izvor nesecat. Peste multe sute trec felicitările primite de prin deosebitele părți locuite de strănepoții lui Traian.

Asemenea ni-s'au trimis și nouă felicitări celor din redacțiune din Ungaria și Transilvania, dela prieteni și cetitori. Ne-a dorit an fericit, putere și statornicie spre a pute merge cu steagul, care ni-l-a încredințat poporul român tot înainte. Noi încă sîntem hotărîți a merge cu deplină tărie și mîndrie, tot înainte, vîzînd cu bucurie multă, că sîntem înțeleși și spriginiți din partea miilor de cetitori.

Sperăm, că precum în trecut, așa și pe viitor, ne vom afla la datorința noastră, muncind și luptînd, pentru deșteptarea, luminarea și fericirea poporului român.

și bate joc chiar și de oamenii inteligenți din comună.

În anul acesta s'au exarândat atât morile cât și dreptul de crășmărit. Licitanți au fost 4 Români și jupânul Klein. Cei 4 Români s'au luptat ca să nu învingă Jidanul, urcând arênda la un preț ne mai pomenit până astăzi, ca *jidanul să cadă!* Văzând că nu-și poate ajunge scopul, s'a socotit să strice în alt chip Românilor: a făcut o imbieciune și mai mare la comună, ca să strice licitarea cea dintâi. Dar', spre onoarea reprezentanței noastre comunale și a licitanților Români, fie zis, *Jidanul a căzut și a doua-oară cu planul său!* Așa a rămas arênda de mori pe numele subscrisului, deși nu cred să am ceva câștig, fiind arênda foarte mare. Dar' mă mulțumesc, că am smul-so din mâna lipitoarei ovrești. Dreptul de crășmărit încă nu l-a luat Jidanul mai mult, *nevoind reprezentanța a-l mai da în mâna lui*, fără luându-l comuna pe numele său, și încredințând pe un creștin și anume tot pe subscrisul spre supraveghere să controlez pe vînzătorii de spirtuoase, între cari și Jidanul.

Înțelegînd jupânul și despre asta, că adecă are să-l controleze un Român, nu l-a venit la socoteală și infuriindu-se tare, a mers la cancelaria comună și a început a striga în gură mare, ca să nu cuteze cineva a se băga la el în pivniță să-l controleze beutura sau măsurile, că de loc îl împușcă! Subscrisul auzind cuvîntul acesta, m'am hotărît a-l da pe mâna judecătorei, doar' îl va învăța și judecătoria minte!

Balomir, 19 Decembrie 1895,

Ion Adam.
arêndator și proprietar.

Dorim, ca pilda frumoasă dată de frații noștri Români din Balomir, mulți următori să aștepte peste tot locul pe unde locuiesc Români, căci smulgerea feluritelor arênzi din mâinile Jidanilor este în folosul bine înțeles al însuși poporului nostru. Înaintarea lui materială va sporî văzînd cu ochii. Să-i dăm în lături și să-i înlocuim noi, — *dar' urmându-le lor în negoșul cu marfa ori beutura, să nu le urmăm și în felul necreștinesc, sugător ca lipitoarea, de care ei se folosesc în negoș.*

Vandalismele dela Turda ajunse la tribunal.

În 10, 11 și 12 Ianuarie n. 1896 s'a pertractat înaintea tribunalului regesc din Turda un proces foarte însemnat și caracteristic, care pe toți Români îi privește de aproape.

Vorba este de afacerea cunoscutelor vandalisme săvîrșite la Turda. Aceste în vara anului 1892 și 1893 revoltaseră spiritele tuturor oamenilor de bine, nu numai de aici dela noi, ci și din toată Europa cultă, pe unde numai străbătuse vestea lor.

Trei ani și jumătate au trecut de atunci. Dr. I. Rațiu, președintele partidului național, contra căruia s'au inscenat acele vandalisme, a fost pîrit, judecat, a stat și peste un an în închisoarea din Seghedin. Afară de cei judecați în pîra „Memorandului” câți preoți, câți învățători și plugari români din toate părțile țerii au mai fost siliți de atunci să îndure temnițe și pedepse mari tot numai în urma agitațiunilor puse la cale prin vandalismele dela Turda? Și pe când acestea s'au petrecut cu Români, pe atunci autorii vandalismelor, cari erau Maghiari, au fost lăsați în pace până azi.

Dar' să vedem cel puțin acum, după trei ani și jumătate, cum știe justiția unguerească să dea dreptate Românilor batjocoriți și care este asprimea legii față cu cei vinovați. O mică descriere a faptelor petrecute vorbește ea de sine. Eată-o:

Se știe, că primul vandalism l-au săvîrșit Ungurii dela Turda în vara anului 1892, anume în 13 Iunie, când s'a reforsat dela Viena dl Dr. Rațiu. Acesta luase parte ca president și factor de frunte în deputațiunea ce mersese cu Memorandul. Față cu vandalismul săvîrșit atunci contra dlui Dr. Rațiu, care numai prin fugă își scapă viața cât și contra respectabilei sale familie, tribunalul n'a găsit să pună sub acuzațiune, decât pe doi croitori: Jenei Samu și Timár János. Despre Jenei s'a putut constata numai atîta, că după săvîrșirea aceluia „șari-vari” („macakazene”) ar fi zis cătră trei „Valahi” „în glumă”: și eu am fost acolo și am condus tabăra — stînd cîlare; iar Timár János a recunoscut, că, ce e drept, fiind el cu desăvîrșire beat, s'a înfătoșat la demonstrația, ce s'a făcut înaintea casei lui Rațiu, și acolo, la oare-care depărtare dela locul, unde se săvîrșea cu pietri,

„a urlat” în mijlocul mulțimii strigătoare dar' n'a luat parte la derimările făcute ear' la demonstrațiunea, ce se făcea în același timp la Mesaroșiu și la Vlăduțiu, el nici nu s'a înfătoșat.

Al doilea vandalism s'a întîmplat în 26 Iulie 1893, când s'a reforsat dela conferența din Sibiu dl Iuliu Vlăduțiu, despre care se lățise vestea, că ar fi insultat pe un ziarist ungar. Pîriți în cauza aceasta au fost 17 inși, dintre cari însă 2 nu s'au înfătoșat la pertractare din pricină de boală, avînd a se ține cu aceștia o nouă pertractare.

Dar' să vezi minune, nici în afacerea aceasta „nu s'a putut adevăra” la pertractarea finală nici o vină asupra acusaților. Numai față cu 4 dintre ei s'au ivit oare-cari bănueli: anume despre acusatul Ienei József a mărturisit un păzitor de noapte, că l-ar fi văzut aruncînd cu petri asupra casei lui Chioreanu. Despre Szebeni József, un alt acusat, a mărturisit un gendarm, că văzîndu-l aruncînd cu petri, l'a prins și l'a predat unui polițist, dela care a auzit, că l-ar chema Szebeni József. Pe acusatul Benkis József gendarmul l'a prins tocmai în momentul, când voia să ridice o peatră de jos; fiind însă prins, el începînd să plîngă. În urmă despre al patrulea pîrit, cu numele Kis József, ca întîmplare îngreunătoare a fost împregiurarea, că un alt gendarm l'a pușcat printr'un picior tocmai în momentul, când pentru a doua-oară voia să arunce cu petri asupra gendarmului. Față cu ceilalți pîriți nu s'a putut adevăra nimic.

Acusatorul public, care era reprezentat prin subprocurorul Vajna Vincze, a cerut să fie toți acești 6 declarați de vinovați și pedepsiți pentru crima prevăzută în §. 16 al codului penal. Tribunalul însă pe toți șese l'a achitat, ear' pe păgubași, cari prin reprezentantul dlui Dr. Rațiu au cerut o despăgubire de 1500 fl., l'a îndrumat să-și caute dreptul pe „calea obicînită a legii...” Procurorul a apelat.

La pertractare au luat parte dintre păgubiți domnii: Vlăduțiu, Mesaroș, David Kugler, d-na Chioreanu, Iacob Lugoșianu, ear' Dr. Rațiu a fost reprezentat prin dl avocat Dr. George Popescu.

Dacă vandalismul ar fi fost săvîrșit de Români, oare ar fi fost judecătoria atât de favorită? Aceasta este întrebarea, care ne lasă să ne socotim și resocotim asupra afacerii.

Tată-sau casă-i făcea,
Lasă, tată sălaşul
Că mi-a venit drăguțul,
Dragul meu drăguț frumos
Tu dela moarte m'ai scos.

Pe sub vie, pe sub coastă
Merg-e-o ruje de nevastă,
Ea atîta s'a tot dus
Că trei poduri a ajuns,
Când acolo a sosit
De drum s'a fost obosit
Puțintel s'a odihnit
După-aceea s'a sculat
Și din gură-a cuvîntat
Podari, podari,
Meșteri mari,
Trece-ți-mă Abrudul
Că m'ajunge uritul,
Uritul suspinele
Cari mi-au mâncat zilele
Noi bucuros te vom trece
Peste apa lată rece
Dacă guriță ni-i da

Pe noi de ni-i săruta
Pe unul cam de trei-ori
Pe toți trei de nouă-ori.
N'am ajuns așa departe
Să trec pentru sărutate,
Că eu de m'oi supăra
Cisme roșii-oiu desculța
Și prin apă m'oiu băga
Și dacă m'oiu îneca
Sufletul vost samă-o da.
Dacă treaba stă așa
Sui nevastă 'n pod de peatră
Că te-oi trece fără plată
Sui nevastă 'n pod de-aramă
Că te-oi trece fără vamă
Că nevasta supărată
Nu dă vamă nici-odată.

Din Bucium-Poeni

calese de *Al. Lupu.*

Pe colina Vidri 'n sus
Iancul nostru doarme dus
Trece-o pasere sburînd

Așa-i cîntă lui de blînd
„Scoală Iancu nu durmi
Că vor veni Ungurii
Te-or prinde și te-or lega
Lă temniță judeca
Te-or lega te-or face ghem
Că de tine mulți se tem
Dar' dacă vei fi deștept
Nu-i avea lanțuri pe piept”
Atunci Iancu sare sus
Pasere ce mi-ai fost spus
Să mă scol și să fiu treaz
Ca să mă scap de năcaz
N'avea păsăruică teamă
Colina va da de seamă
Când m'am pus să odichnesc
Toate florile-mi șoptesc
Culcă-te trupșor frumos
Noi te-om umple de miros,
Noi te-vom și deștepta
Iancule măriia-ta
Păsăruica trece 'n sbor
Iancu merge la isvor
Spală fața 'n apă rece

Dreptul de alegător.

Legea electorală ungurească din 1874 (articulul XXXIII)

Partea I.

Dreptul de alegere.

§. 1. Drept de alegere pentru deputați dietali au, afară de femei, toți cetățenii moșueni (aici născuți) ori naturalizați (cari au venit din altă țeară, dar s'au încetățenit în toată forma), și anume aceia, care au împlinit vârsta de 20 de ani și cari îtrunesc cerințele §-lor 1 și 2 ai articolului de lege V. din 1848 (adeacă a legii electorale făcute în 1848) precum și cerințele §-lor 3 și 4 din articolul de lege II. ardelean tot din 1848, — cerințe ce se lămuresc mai bine în §-ii următori.

Insemnare. Din §-ul acesta, bunul cetitor înțelege, că legea aceasta adusă în 1874, este numai o întregire și desăvârșire mai mare a legii electorale ce s'a fost votat la 1848 în dieta ungurească din Budapesta pentru Ungaria și în cea ardeleană pentru Ardeal. (Pe atunci Ardealul nostru era încă neatrănător, cu dieta sa proprie). Temeiul legii acesteia electorale este dar' legea ungurească și ardeleană dela 1848, cari prin aceasta se contopesc într'una și așa au rămas până azi.

§. 2. Pe viitor dreptul de alegător nu mai poate fi întemeiat pe privilegiu (adeacă drepturile extra, date deosebit unei anumite same de cetățeni) ce erau în ființă înainte de anul 1848, — dar' se vor lăsa totuși, pentru persoana lor, dreptul de alegător ce-l aveau, acelora, cari dovedesc, că în puterea articolului de lege V. din anul 1848 ori II. ardelean din 1848, fuseseră luați în oare-care listă dela 1848 până la 1872.

Insemnare. Adeacă nu se desbracă „privilegiile”, drepturile extra, deodată de pe cei-ce le aveau, ci celor-ce între anii 1848 și 1872 le-au avut, li-se lasă până vor trăi, nu mai trec însă și asupra urmașilor lor.

§. 3. În orașele libere regești și în orașele cu magistrat constituit, *au drept de alegători* toți aceia, cari fie ca pro-

prietate a lor înșiși ori împreună cu soțiile lor ori cu copiii lor minorenii, —

a) sunt proprietari de *case* (au adeacă casă), care are cel puțin trei părți alcătuitoare ce se pun la dare de casă, — fie apoi această casă chiar scutită pe un timp oare-care de dare.

b) au drept de alegători cei-ce au vre-un loc, care a fost pus la dare ca aducând un venit curat de cel puțin 16 fl.

Insemnare. Paragraful acesta privește, precum se poate vedea, numai orașele și e a se înțelege așa, că dacă locuind în oraș liber regeșc ori cu magistrat regulat, ai o casă cu trei încăperi bune pentru locuit și socotite la dare ca atari, fără de cuhnie și tindă și cămară, — casa aceasta singură, chiar ne mai având altă avere, te îndreptățește a fi alegător.

§. 4. În acele părți ale țerii, unde e în vigoare articolul de lege V. din 1848 (adeacă în Ungaria) au drept de alegători aceia, cari în comunele mari ori mici, au un pătrar ($\frac{1}{4}$) de sesiune urbanială, ori vre-un alt loc de aceeași mărime, ca avere a lor singuri ori cu soțiile laolaltă, ori cu copiii minorenii, și fie apoi această avere scrisă în cartea funduară pe numele ori-cui dintre acestia.

Ca parte deopotrivă cu $\frac{1}{4}$ sesiune urbanială, se socotește o astfel de avere de pământ, după care se plătește dare atâta, cât se plătește după în aceeași comună după $\frac{1}{4}$ sesiune urbanială, de cea mai slabă. Dacă în o comună n'ar fi nici o proprietate urbanială după care să se îndrepte în prețuirea celorlalte averi, atunci pentru prețuire e a se lua $\frac{1}{4}$ de sesiune urbanială din acea comună învecinată, unde se află avere urbanială, care are mai multă asemănare în privința prețuirii pământului, cu comuna de care e vorba.

În părțile confiniilor militare (părțile grănițerești) ce s'au alipit la comitatele *Baci-Bodrog, Timiș, Torontal și Caraș*, precum și în comitatul *Severin*, sunt a se socoti ca parte deopotrivă cu $\frac{1}{4}$ sesiune

urbanială, pământurile în întindere de 10 jugere, fiecare juger de 1600 metri pătrați, — ear' în comitatul *Solnocului-de-mijloc* al *Crasnei* și al *Zarandului*, apoi în districtul *Cetățiu-de-peatră* și în *Iazigia* și *Cumania* se socotesc a fi deopotrivă cu $\frac{1}{4}$ de sesie, locurile de 8 jugere de câte 1200 metri pătrați.

Ca loc *cultivat* sunt a se socoti: pământul intravilan, grădinile, viile, arăturile și locurile de pășune. (Va urma.)

SCRISORI.

Timpuri grele.

Din toate părțile se aud plângeri, că greutățile vieții sunt tot mai multe și mai mari. Îndeosebi economii, toți de-arindul își dau pe față nemulțumirea cu starea de azi a lucrurilor, dorind o schimbare spre mai bine. Și e îndreptățită nemulțumirea aceasta a plugarilor, cum și dorința lor de a ajunge la zile mai bune, mai fericite.

Dările și alte date de tot felul se înmulțesc din an în an; ear' povara lor mai tare o simte plugarul, ale cărui roade câștigate cu crunte sudori, mai nici-odată nu li-se plătesc după vrednicie.

An de an plugarul e supus la pagube nenumărate. Odată sunt ploii prea multe, altă-dată băntue seceta: uneori bate grindina, de alte-ori cade bruma la timp nepotrivit. Stricăcioase sunt și iarna prea lungă și gerul prea mare.

La aceste se adaug și alte nenorociri: boale și moarte în animale, focuri și o miie și o sută de primejdii, cari îl pot ajunge când nici nu gândește. Cu un cuvânt, averea plugarului, fiind atrănătoare de umblarea timpului, este amenințată în toată clipita cu nimicire. De aceea un an întru toate bun pentru el rar se întâmplă, ori doar' nici-odată.

Pe lângă multele năpastii ce îl pot ajunge pe plugar din pricina umblării timpului, mai sunt și altele, ce li-se cășunează din partea oamenilor sau li-le face înșiși prin nepriceperea sa, de care mulți se folosesc pentru a-i strica.

Veacuri nenumărate plugarul a fost rob pământului, nefiind socotit mai mult vrednic decât un dobitoc. Robie li-se pregătește însă

Prin codru la vale trece
Și-așa cântă-o poezie
De vlăstarii toți învie,
Pădurice deasă ești
De multe tu mă scutești
Făcutu-'mi-am o cărare
Prin mijlocu-'ți pân' la vale
Făcutu-'mi-am și salaș
Mai sigur ca la oraș
În mijlocul cel de stâncă
În valea cea mai adâncă
Unde viscolul nu bate
Nici dușmanul nu străbate.

Fetiță subțire trasă
Scoate-'ți gunoial din casă,
Țipă apa cea bătrână.
Mână cofa la fântână,
Apucă-te și te mbrăci,
Du-'ți caerul și-l dă 'n clacă
Și-'ți mai cască-odată gura
Prinde-a mână cusătura
Bianta de când ai prins
Vezi bine că 'ți-s'o încins

Spală-'ți mânil pe dos
C'au căpătat un miros
Mergi și te bagă 'n grădină
Și 'ți-le spală de tină
Că până-ce-ajungi la piele
Gunoști un strat cu ele
Spalăți ochii de urdori
Că-'ți vor veni pețitori,
Ești de vristă ești de dat
Mai mult nu-i de așteptat,
Peste doi ești de cincizeci
N'astepta ca să mai treci.

Din Jertof

culese de *Ilie Sîrbu*.

Fruoză verde trei bujori
După Paști în sărbători
Când e câmpul plin de flori
Pusei gândul să mă 'nsor.

Pentru ochi ca murele
Încungiurai pădurile,
Pentru sprâncenele late

Umblai țeara jumătate
În Ardeal a treia parte.

Dorul arde veștejește
Inima care iubește
Cu lumină și cu pară
Din zori albe până 'n seară.

Ah și-amar de-a mea viață
Nici o dragă dimineață
Să nu vârs lacrimi pe față
Nici o dragă de cu seară
Lumea să nu-'mi fie-amară.

Dragostea mânca-oar focul
Nu ciarcă vremea și locul.

Străinu-'s străin în lume
Străinu-'s și n'am pe nime
Străinu-'s ca pasărea
N'am milă nicăirea,
Arză-'l focul de străin
De 'i-ai face apa miere
Nu-'i poți face pe plăcere

și astăzi, și poate o robie cu mult mai amară decât cea din trecut, de care bunul Dumnezeu se ne păzească. Dar' să ne păzim și noi înșine, căci se zice: „ajută-te, și-ți va ajuta și Dumnezeu!”

Pentru aceea nici-odată n'a avut plugarul român mai mare lipsă de a fi deștept și luminat ca în zilele noastre, când 'i-se cobește tot a rău. Mulți și zic, că în multe privințe, în multe feluri, e mai rău ca în timpul iobăgiei. Atunci avea omul măcar „pânca cea de toate zilele”. Astăzi însă în multe locuri chiar și aceasta îi lipsește plugarului. De aceea mulți au pornit pe calea pribegiei și, de vor merge treburile tot așa ca până acum, lung are să fie șirul celor-ce le vor urma.

Cea dintâiu trebuință a omului este hrana și, când și aceasta îi lipsește într'un loc, el se silit a 'și-o căuta unde o poate afla. Aceasta și e pricina cea mai de căpetenie a pribegiei, ce s'a pornit. Numai cât părăsirea casei, în care te-ai născut și a locurilor dragi, unde 'i-ai petrecut anii copilăriei, este pentru noi Românii un lucru foarte păgubitor în urmările sale.

Trebue deci să cautăm chipuri și feluri de a pune stavila acestei porniri.

Și ori-cât sunt de grele timpurile prin cari străbatem și ori-câte pedeci ne sunt puse în cale: să ne dăm toată silița de a cerca unde zace răul și de a-l lecu.

Dar' înainte de toate: să ne schimbăm înșine, cum a zis înțeleptul Franklin, și timpurile încă se vor schimba. m. m.

Sfat bun.

Tap, în 11 Ianuarie 1896.

Onorată Redacțiune,

În nr. 49 al „Foii Poporului” din 3/15 Decembrie 1895 sub titlul „Sfat rău”. dl Nicolae Dușa, învățător în Cenade, mă acuză înaintea publicității, că eu dau sfaturi și învățături rele poporului.

Adevărat este, că eu am zis cătră curatorul din Cenade *Ilie Olariu*: ca să-și dea drumul dlui N. Dușa, însă aceasta nu e sfat rău, ci din contră sfat bun.

Și ca cetitorii „Foii Poporului” să se convingă, că într'adevăr eu am dat sfat bun curatorului din Cenade, voi descrie starea lucrului cum este, și cauza pentru care se cădea să dau acel sfat.

De 'i-ai face apa vin
Tot nu-ți faci voia deplin
Că străinu-ți tot străin.

Iu, iu, iu, că iu mă chiamă
Epurile-ți bun de zamă
Epuroaica-ți de friptură
Fata de pupat în gură.

Nevastă cu ochii bori
Nu te uita sus la nori
Ci te uită la bărbat
Dacă dracu 'ți-l-a dat

Câte fete 'n sat la noi
Toate-'s cu buzele moi
Dar' două-'s de gândul meu
Sărutale așa numai eu
Au sprincene cam gălbii
Făcute pe lăcomii.

Frunză verde de nua
Rea podoabă-ți dragostea
Căci arde și vestejește
Inima care iubește.

De câțiva ani toți învățătorii de pretutindenea își dau o siliță mare să se facă progres în învățământul școlar, ca așa să arete omenilor de o parte, că banii ce dinșii plătesc cu mare chiu și vai nu-ți plătesc în deșert, ear' de altă parte, ca să devină plăcut înaintea superiorilor sei, liniștit în conștiința lor, că 'și-a implinit chemarea de învățători.

Asemenea și în tractul Blajului toți învățătorii au arătat că-și cunosc chemarea și direcția lor, au arătat, că banii poporului nu-ți mănăcă înzadar și că vrednici sunt de leafa lor, toți poartă cunună de laudă, ceea-ce dinșii au documentat-o cu rezultatele bune din școale

Numai dl N. Dușa la toate ce se petrec în comunele din jur doarme, doarme liniștit somnul cel lung al nepăsării, făcând de rușine pe ceilalți învățători.

De când a intrat dînsul în Cenade, nici un progres în învățământul școlar, fără numai regres înspăimântător.

Erau zile fericite pentru poporul din Cenade, când la examene se da petreceri în favorul școlii de bucuria progresului ce 'l-au făcut pruncii, astăzi peste acel progres s'a tras vîlul întunerecului. Astăzi la examenele din Cenade poporul în loc de bucurie, are întristare, ear' comisiunile examinatoare se miră de o stagnare așa înspăimântătoare.

Am luat și eu parte la 2 examene în Cenade în societatea comisiei examinatoare, și aceasta îl năcăjește pe dl Dușa, că acolo am văzut progresul racului. Aceasta este cauza, că dînsul mă acuză.

La examenul viitor încă am să fiu de față și voi sbiciula nelucrarea și lenea, cum sbiciulă frumoasele fetițe române cănepa.

Așa este că 'i-am dat curatorului acel sfat bun, crezând că dînsul ca curator și ca membru în senatul școlar, va părăsi nepăsarea, beutura și va dogeni pe învățător, ca să se apuce de lucru sau să părăsească Cenadea. Bine ar fi, ca să vină alt învățător, care să scoată școala română din întunerecul și rușinea în care a aruncat-o dl N. Dușa.

După-cum ved curatorul în loc de dojană, cum trebue să facă un om de frunte, este frate de cruce în orbirea poporului, necum să-l înduplece la vre-o schimbare spre bine. De altcum nici dojana inspectorului regese școlar, care a zis: „că e plăcut, că poporul din Cenade plătește acestui învățător 300 fl. r. a.”, nu 'l-a genat pe pomenitul învățător nici cât de puțin.

Busuioac cu patru creste
Mergeți ficiori la neveste
Și vă faceți ochi 'n patru
Să nu vă vadă bărbatul.

Capitane, căpitane
Slobozi-mă din că'ane
Să mai prind plugul de coarne,
Căci dacă îmi voi ara
Cu mândra m'oi împăca
Înapoi m'oi re'nturna.

Foaie verde foaie 'n fragă,
De parte ești, lele dragă,
Eu departe, tu departe
Un hotar ne mai desparte,
Un hotar și o pădure
Cu smeură și cu mure.

Iubește-mă măndro dragă
Să nu viu pe-aici de geabă
Și seara și dimineața
Până 'mi perd, măndro, vieța.

Ear' în ceea-ce atingea facerea, că eu am dudit teologul, care 'l-am avut ca învățător, pentru-ca să rămân eu învățător, răspund: nu e adevărat. Teologul amintit și astăzi e învățător în comuna Țiapu și e încuartirat și cu vîptul în casă la mine. Dacă ar fi drept ce susține domnul Dușa, atunci n'ar pute fi acel teologul. Mi-se pare, că dl Dușa este de credința proverbului: Dînsul zice, dînsul minte, omul tot de omenie rămâne. Atâta pentru desvinovățirea mea.

Basilin Dancu,
preot gr-cat.

CRONICĂ.

Rugăm pe toți aceia, cari au de comunicat ceva cu redacțiunea sau administrațiunea ziarului nostru ca să nu mai adreseze absolut nimic la persoane, ci de-adreptul la redacțiune sau administrațiune.

Gratulare martirilor români.

Cu ocaziunea Anului-Nou aproape din toate părțile locuite de Români li-s'au trimis adrese de felicitare bravilor martiri și conducători ai poporului român. Noi alăturându-ne la aceste simțim totodată o mângâiere și bucurie, că deșteptul nostru popor ține cu atâta mândrie la frunțașii sei.

Nou proces pentru „Doina lui Lucaciu”. Din Moroda (comitatul Aradului) ni-se scrie, că în 20 Decembrie a fost curajosul tînr Onuțiu Iogia la judecătoria reg. ung. înaintea judeului Dr. Gross, pentru „Doina lui Lucaciu”. Tînrul a fost întrebat, că cunoaște această doină și cântatu-a? Răspunsul a fost, că o cunoaște bine, a cântat-o zilnic și că e gata a o cânta și înaintea domnilor... A fost mai departe întrebat, că știe despre această doină, că ea conține ura și agitație în contra Ungurilor? Tînrul a răspuns, că el știe că nu conține nici o agitație. În sfîrșit s'a luat protocol cu dînsul în limba maghiară, care însă nu 'l-a scris, ci a cerut ca să-l iee în limba românească, dacă voește ca și el să-l scrie, — ceea-ce nu s'a făcut. Afacerea nu s'a încheiat; sentința încă nu s'a adus, ci tînrul Iogia a fost tîrît și la pretură, unde asemenea a fost ascultat. Resultatul se așteaptă.

Episcop sîrbătorit. După-cum ni-se împărtășește din diecesa Aradului, clerul și poporul din acea eparchie se pregătește a sîrbători ziua de Sf. Ioan botezătorul cu multă solemnitate, în onoarea episcopului Ioan Meșian, — care va fi felicitat de corporațiuni și privați cu o rară distincțiune, — pentru ultimile cerculare, cari au menirea a înainta binele clerului și poporului.

Pom de Crăciun. Din Șimleu ni-se scrie: Inteligența română din Șimleul-Silvaniei în frunte cu „Reuniunea femeilor române sălăgene”, precum în anul trecut, așa și acuma, a arangiat pom de Crăciun, pentru școlarii dela ambele școale din Șimleu, cu care ocaziune s'au împărțit veștminte copiilor săraci, cari toate s'au îndeplinit în ajunul Crăciunului cu o ceremonie frumoasă. A ținut o vorbire dl vicar al Sălăgiului, care din punct de vedere religios a apretiat și laudat această faptă nobilă a „Reuniunii”, ear' dl Andreiu Cosma, directorul „Silvaniei” și al școlii de fete, desvîlind însemnătatea acestei întreprinderi ca înaintătoare a cauzei învăță-

mântului și culturii naționale, a cetit și numele acelora, cari au concurs la pregătirea îmbrăcămintelor, și le-a mulțumit pentru aceasta. În urmă școlarii ambelor școale au cântat câte o colindă și au rostit vorbiri de mulțumită. Meritul cel mai mare însă întru toate acestea 'i-se cuvine și atribue d-nei A. Cosma, care atât în privința concursului material, cât și prin activitatea dezvoltată a fost conducătoarea acestei întreprinderi salutare, pentru care și pe această cale primească mulțimile tuturor marimimoasa nobilă doamnă.

Sărbătorile Crăciunului în Erăua.

Ni-se împărtășește prin junele Aureliu Axente, că tinerimea română din amintita comună a sărbătorit Nașterea D. N. Isus Christos cu multă desfătare. După-ce s'au împlinit datorințele creștinești mergând la sfintele biserici, au convenit la o casă, unde au cântat poezii naționale și s'au cetit „Foaia Poporului“. Așa și trebuie, ca tinerimea noastră să fie pătrunsă de dorul luminării, deșteptării și lucrării.

Daruri bisericesti. Biserica noastră gr.-ort. din Craiva având o modestă stare materială, era lipsită între altele și de vestimintele bisericesti trebuincioase la serviciile sacre și rituale. Evlavioșii poporeni: *Toma Popa, Pantenie Toderuș, Ioan Popa al Irinchei, Pavel Suciu și Samuil Buciuman* au dăruit sfintei noastre biserici un rînd de vestimente negre de catifea (barșon), în preț de 25 fl. v. a. *Michail Borza*, a dăruit un prapor de culoare verde, în preț de 6 fl. v. a. Primească acești binefăcători și evlavioși creștini mulțumirea mea și a credincioșilor și pe această cale. *Craiva*, la 28 Dec. 1895. În numele poporului: *Ioan Morușca*, paroh gr.-ort.

— Din partea comitetului parohial al bisericii greco-catolice din Sub-cetate se aduce pe această cale cea mai adâncă mulțumită domnului *Marcu Cetățeanu* din Roghinul-săsesc care din iubire curată căntă locul nașterii sale, a donat pentru biserica noastră o învelitoare de mătăasă roșie pentru pristol în preț de 40 fl. v. a. Subcetate, *Vasiliu Cetățean*, preot gr. cat. *Todor Dănuși*, prim curator.

Fapte creștinești. Vrednicul nostru episcop *Toader Suciu*, îndemnat de bunul simț ce-l are în toate trebile bisericesti și naționale, a dăruit și de astă-dată pe seamă bisericii noastre gr.-orient. un epitrahil (patrafir) frumos și două acoperăminte pentru strane în preț de 14 fl. v. a. Deasemenea văduva *Maria Dud* a dăruit un acoperământ pentru pristol în preț de 2 fl. 80 cr. Pentru aceste fapte creștinești, vrednice de imitat, li-se aduce și pe această cale calde mulțumiri din partea celorlalți credincioși. *Luncoiul-de-sus*, la 26 Decembrie 1895. *Ioan Roman*, paroh greco-oriental.

Răutate păcătoasă. Din Halmagiu ni-se face curios, că doi domni, unul scriitor în cancelaria notarială altul învățător, de altcum oameri cu frumoase cunoștințe, — pe cari de astă-dată nu-'i numim, — nu abonează nici o foaie românească. Ne având foile lor poartă sau cetesc din cancelaria notarială foile altora. Nu odată li-se întempla abonenților, că acești domni trimit foile abonenților, sau le nimicesc total. Deloc nu e lucru cinstit a se folosi de foaia altuia fără învoirea adevăratului proprietar. Dela un învățător român se așteaptă, ca dînsul să spriginească și lătasca literatura și cultura noastră. Noi asemenea dorim, ca la asemenea invinuirii să nu se de-

prilegiu, ci cu bună înțelegere să se răspândească foile între popor, că așa să deștepte și lumineze.

Neprișteperi ori frică. Din comuna Căpâlna ni-se împărtășește, că învățătorul P. Rodian, — din neprișteperi ori frică, — de când a primit circularul metropolitului Miron se teme a instrui copiii în cântări. Așa la sărbătorile Crăciunului aveau băieții școlari datină, ca să umble cu steaua înfășoșind pe cei trei crai. De astă-dată învățătorul 'i-a oprit sub cuvânt, că nu pot purta vestimintele îndatinate la asemenea ocaziune, fiind înfrumusețate cu tricolorul național. Nu numai, dar', s'a lăudat, că dacă credincioșii nu-'i plătesc înainte leafa, va trece cu școală cu tot ca învățător în slujba statului. Slabă dovadă dă d-sa despre cunoștințele drepturilor noastre.

Răutate nelertată. Cu multă părere de rău a trebuit să înțelegem, că în comuna Morada luând regalia un Român; notarul și preotul de acolo părăsesc față de Român pe un Jidov. De astă-dată, în speranța bunei înțelegeri și ca să vină cei greșiți la cunoștința datorinței nu amintim numele. Datorința fruntașilor noștri din comune este: ca să părăsesc ori-care întreprindere română, dacă voim înaintarea și bunăstarea poporului nostru. Jidovii din firea lor mai răpaci și dau daruri; dar' dela ai noștri nu trebuie să așteptăm așa ceva. Neguțătorii, cărmarii și măiestrii români trebuie părtiniți, ca să poată juri pentru binele public, biserică, școală și creșterea băieților români în întreprinderea lor. Dela frate nu aștepta mituire, ci ajută-l ca să poată înainta.

Călușeri. În zilele trecute o trupă de călușeri fierori români dela sate, cu zurgale și ciucuri la picioare, cu băte lungi în mână și frumoase pene de păun la pălărie percurgeau străzile Sibiului, cerând voie în câte un loc să joace „călușerul“. Unde li-se da voie ei formau îndată cerc și jucau cu tact și cu mult foc, spunând strigături frumoase. În toată calea lor erau însoțiți de un polițist, care le făcea pază. Ar putea să învețe din acest caz unii solgăbirii fanatici, cari cearcă să oprească acest frumos joc național.

„Vulturul“. Ni-a sosit primul număr din această foaie humoristică, care este redactată de către dl *Iustiu Ardelean*. Apare în fiecare Duminică în *Oradca-mare*; prețul 6 fl. pe an. De astă-dată „Vulturul“ este foarte interesant în glume și risuri. Cu deosebire două tablouri sînt deplin reușite. Primul înfășoșează Ungaria și Transilvania ca pe o vacă bine ținută, stăpânirea cu trup gros mulge vaca, un uger însă 'i-a dat în gura unui băiat de ungur gras, la spatele stăpânirii, un Jidov suge, îndoapă din doniță prin o țevă, la această mulgere aleargă și cere lapte: Românul, Slovacul și Sărbul; dar' li-se vîd oasele de chinuți ce sînt. Al doilea tablou înfășoșează *Milleniul* sau venirea Jidovilor în Ungaria. Tabloul este atât de interesant, încât descrierea deloc nu poate reda adevărată înfășoșare ce face asupra privitorului. Cu toată căldura recomandăm cetitorilor noștri această foaie de ris și glume, căci poate câștiga multe momente plăcute și celor mai serioși bărbați. Mai virtuos o pot abona corporațiunile și mai mulți cetitori însoțiți.

R Î S.

El 'și-a mutat gardul.

Un Țigan se bagă într'o vie să jure niște struguri. Vierul îl vede, se ia după el, îl prinde, îi dă o bătaie bună și-l svîrle peste gard. Un glumeț vede pătania Țiganului și-'i zice:

— *Măi, da te-a aruncat vierul ca pe un nap!*

— *Așu o fi, răspunde Bolboacă voinicosul; da el n'a putut scăpa pîndă-ce nu 'și-a mutat gardul din sus de mine!*

Țeranii dintr'un sat prinseseră, viu, un lup, care le prăpădise vitele.

— *Să-l ardem de viu, propuse unul năcăjit.*

— *Ba să-l jupuim de viu, propuse un altul, mai fioros.*

— *Eu sînt de părere, zise un unchiuș, care trăise în căsnicie cincizeci de ani încheiați, să-l însurăm. Dacă ar fi mâncat de două-ori pe atâtea vite, tot nu-'i trebuie pedeapsă mare.*

Președintele contra acuzat: Nu-'ți este rușine, nenorocitul, să vii pentru a 12-a oară în acest local?

Acuzatul: Ei, ale președinte, de ce să-mi fie rușine, că am venit de 12-ori; de ce nu-'ți este rușine d-tale, care vii în toate zilele!

POSTA REDACȚIEI.

Dlul S. Chiriciu în Cebza. În afacerea d-tă căută îndrumările de lipsă la despărțimentul financiar. Dacă primești îndrumare din asemenea loc, atunci ești scutit de orice pedeapsă.

Dlul N. N. în Pischinți. Din tușă nu se cade a lovi în preoți și învățători, ce este drept se spune cu fruntea deschisă.

Dlul D. Stanciu, Viștea-Inf. Asemenea fapte de nici o seamă nu se publică prin foi.

Dlul Petru Preda, Petrița. Pentru viul interes care îl ai față de lășirea foii noastre primește frățescă mulțumită. Felca de cerb numai cojocariilor din apropiere o dă spre dirigere, dacă o trimiți pe postă mai departe, costă cheltueli mari.

Dlul Marcu Pășcuș, Șiria. Dacă adeverești cu document subscris cu martori, atunci noi îți publicăm rectificarea.

Dlul D. Manole, preot în Tîrgulungeni. Primește mulțumită pentru zelul deosebit față de deșteptarea credincioșilor d-tale și părtinirea foii noastre.

Dlul Vasile Cadar. În afacerea de asigurare adresează-te în Sibiu la agentul „Transilvaniei“ G. Pop, Poschen G. Nr. 18.

Dlul George Drăgan, Boița. N'are loc desmintirea că acolo este vorba de N. Drăgan, așa ori-și-cine poate ști că nu ești d-ta.

Dlul Radu Jantea. Au sosit din multe părți, deci nu s'au putut publica toate pe rînd, ci laolaltă.

Dlul Romul Lesing. Din epistola trimisă alți povețele de lipsă.

Dlul I. Bl—r în Hașag. Lucrurile ce ni-le spui despre preotul d-voastre sînt așa de urite, de ni rușine să le punem în foaie. Pentru atari preoți numai la consistor se poate găsi leac. În foi nu se pot pune, că ne-ar rîde străinul.

Dlul A. Arjoca, Reșița. Cele scrise cu privire la deșteptarea, luminarea și învățarea măiestrilor sînt niște lucruri, despre cari noi am scris foarte limpede. Articolul și de altcum a sosit tîrziu, deci nu s'a putut publica.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrei Baltes.**
Proprietar: Pentru T. L. Albini sub sechestru: **Iosif Marschall.**

Subsemnatul doresc a cumpăra

O MOARĂ

(în Suhaci)

să tragă numai **un cal** și să se poată măcina **cucuruz** și **grâu** făină simplă.

Cine are o atare moară și voește a o vinde, sau eventual dacă se află un măiestru, care primește sub garanție, că o face de nou și se umble așa ușor să poată fi mînată numai de un cal, acestia bine-roească a mă avisa prin epistolă închisă despre condițiunile de vînzare sau întreprindere, precum și locul locuinței d-lor și posta ultimă, la adresa mea

Nicolae Popovici

în Luncavița [179] 1-3

p. u. Teregova, (com. Caraș-Severin.)

Petru Moga, franzelar în Sibiiu

oferă p. t. public

cea mai bună făină

în toate calitățile,

din Banat și Ungaria din cele mai renumite mori de vapor cu prețuri foarte ieftine.

[3440] 9-9

Sunt dispus a face cele mai favorabile prețuri în special vînzătorilor din provincie ce vor să se asorteze cu făină bună pentru sîrbători.

Magazinul în strada Cisnădiei Nr. 44.

Oroloage, lanțuri de oroloage, giuaere, prețioase, de aur și argint, provăzute cu marca oficiului reg. ung.

Cel mai mare și mai frumos deposit

de tot felul de oroloage bine regulate. Numai oroloage veritabile elvețiene cu prețuri a la fabrică numai pe lîngă plătire în bani gata în

atelierul de orologerie

a lui

IULIU ERÖS,

Sibiiu, strada Cisnădiei nr. 3.

Oroloage remontoar de argint pentru bărbați și femei cu și fără capac dublu 7, 8, 9—10 fl.

Oroloage remontoar de nikel pentru domni veritabile elvețiene 3 fl. 50 cr., foarte fino, cu marca Urania 5—6 fl.

Oroloage remontoar de nikel pentru domni veritabile elvețiene cu capac dublu 5 fl., foarte fino marca Urania fl. 5.50.

Oroloage rusești de argint veritabil de tula 9 fl., cu capac dublu și încrustate cu aur, anker 15—16 rubine 12—20 fl.

Oroloage remontoar de aur pentru dame cu sticlă de cristal 15 fl., cu capac dublu (masiv) împreună cu cutia 20 fl.

Oroloage remontoar anker de argint pentru domni cu capac dublu foarte masiv, toate 3 capacele de argint 10—16 fl.

Oroloage remontoar anker de aur pentru domni cu sticlă de cristal cu capac dublu 22—30 m. împreună cu cutia dela 30—37—50 fl.

Oroloage bune de părete, închise, cu mecanism de bătut mergînd 36 oare, cu gravură frumoasă, veritabile de Schwarzwald 3—4 fl.

Deșteptător veritabil american în căsulie de nikel cu și fără dată, deasemenea foarte bune 2—3 fl.

Orologiu cu pendul *veritabil vienez*, tras odată merge 8 zile, cu și fără mecanism de bătut 10—13 fl.

Lanțuri de argint și brățare pentru doamne dela 1 fl. 50 cr. până la 4 fl., inele de argint și double 30—80 cr.

Cercei de aur cu brilliant simili frumos împreună cu cutia 4 fl. 50 cr., cu diamant veritabil 22—36 fl.

Lanțuri de argint bărbătești pentru civili și militari dela 2 fl. până la 4—5 fl., medalion de argint dela 30 cr. în sus.

Inele de aur bărbătești și femeiești dela 5—10 fl., lanțuri de aur femeiești 11—24 fl., bărbătești dela 25—50 fl.

Afară de cele sus amintite am tot felul de articli de acest soi precum și

mărfuri optice

Ochelari numai cu sticlă fină de cristal dela 40 cr. până la 14 fl., de oțel, nikel, double și aur.

Comandele din afară indicînd numărul sau trimițînd sticla cea veche se execută bine și repede în mod specialist.

Lorgnete, ochianuri de câmp 4 fl. 50 cr. — 13 fl., foarte fine achromatice.

Reparaturi de oroloage și obiecte optice se execută în modul cel mai conștientos, bine și ieftin. Mărfuri neconvenabile se schimbă în decurs de opt zile sau la cerere se *inașocază banii*. Împachetarea se compută în prețul speșelor proprii, la comande de oroloage cu pendul rugăm a se alătura 5 fl.

Oroloage de buzunar dela 2 fl. 50 cr., până la specialitatea cea mai excelentă am de tot soiul în deposit, de aur, de argint, nikel, albe și de goldin. (Un orologiu goldin cu capac dublu, cu căsulie foarte frumos gravată 6 fl.)

Rugându-mă pentru comande cât de multe, semnez cu toată stima

IULIU ERÖS,

Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 3

[3] 19—52

Pentru oroloage noue și reparaturi garanție cinstită de 2 ani!

Numai fabricatele cele mai fine, serviciul cel mai solid și conștientos!!!

Toute reparaturile de oroloage și optice conștientos, bine și ieftin!!

Mărfuri optice numai cu sticlă fină de cristal, serviciu specialist!

LA ȚINTA

MEDITAȚIUNE POLITICĂ

DE

N. CRISTEA,
ASES. CONSISTOR.

se află de vânzare la Institutul Tipografic
T. L. Albini în Sibiu.

Prețul 40 cr. plus 5 cr. porto postal.

„SENTINELA”

INSTITUT DE ECONOMII ȘI CREDIT CA SOCIETATE PE ACȚII
Satul-nou (Réva-Ujfalú).

acordă împrumuturi cambiale (cu trei subscrieri) și ipotecari, avansuri
pe efecte (lombard) și primește depuneri spre fructificare dela siguranței
cu 5 1/2%, dela biserică și corporațiuni cu 6%. Darea după interese
se solvește din partea institutului.

[59] 2-5

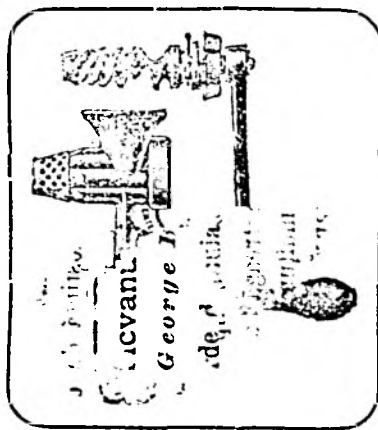
Directorul.

Carol F. Jickeli, Sibiu,

recomandă:

„Nev Enterprise” nro 2, mașină de măcinat carnea
galvanisată argintiu.

Constă numai din două
părți, părțile de întregire
nu sînt trebuincioase.

Montarea este foarte simplă.
Se poate la întrebuintare.

1911
Jickeli

Această mașină taie ușor 1 chilo de carne în două minute. Vînele
se prelucră tot așa de mărunt ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea
mașinii urmează cu totul de sine, prin aruncarea unei bucăți de pâne
înăuntru. Mașina „Nev Enterprise” taie carnea până la cel din urmă
rest. Montarea ei este foarte simplă.

[3280] 5-5

Greutatea mașinei 2 chilo.

Gichtfluidul
lui [179] [121]-40

KWIZDA
De mulți ani probat ca
leac de casă, care alină
durerile. Fricțiuni întăritoare
înaintea și după ture mari. Pre-
țul unui flacon 1/4 fl. 1 v. a.;
flacon 1/2 fl. 60 cr. v. a.

Depozit principal:
Apoteca cercului
Korneuburg I. Viena.

Se poate căpeta în toate farmaciile.
Se observă cu atențiune
marca și se ceară exclusiv
Gichtfluidul
lui

KWIZDA

in loculi acelor surrogat pentru cafea, cari sunt pentru publicul cumpărător necontro-
labile, și cari prin cercetări oficiose sau dovedit adese de falsificate prin adănsuri
străine. Începînd cu o terfiatitate, se pôte amesteca mai tîrziu cafea de bono cu
cafea Kathreiner, și astfel pe lângă efectul neprofitu asupra sănătății, dobîndești și
un câștig în fiecare gospodărie.

Cafeaua Kathreiner este recomandată de cei mai renumiți medici și zilnic se
dovedește ca un bun mijloc de consumat în Institute publice și în sule de mil de familli.
Și pentru aceea fără adăns de cafea de bono, cafeaua Kathreiner este cel mai excelent
mijloc de îndărire precum și cel mai sănătos, ușor de consumat și totodată o bontură
gustosă.

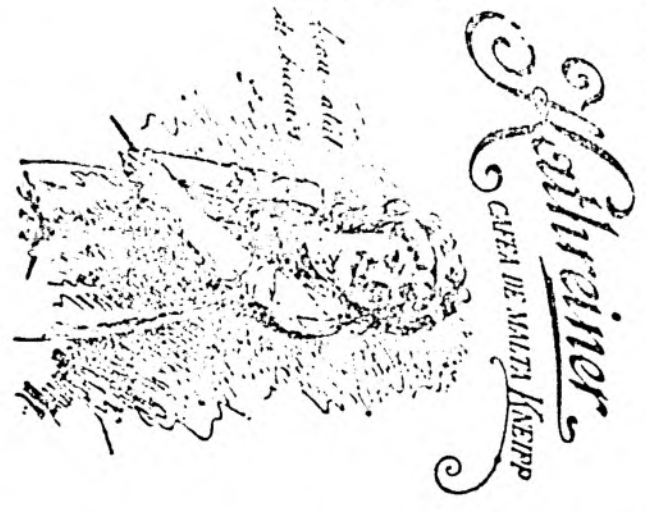
Nici o gospodină conscientosă sau numai, nici un iubitoriu de
cafea în genere, se nu îndărie, ca pentru propria sănătate să se folosască de cafeaua
de maltă Kneipp. Numai să fie cu luare aminte la netrebnicele
imitațiuni, prin cari publicul meron este expus înșelăciunii și
să considere la cumpărare marca de pe pachetole originale albo
cu numele

Kathreiner!

Precauțiune! În interesul propriu nu lăsați se alți
memiși Verlabial „Kathreiner” nu poate și nu-l permite
să se vîndă cumpenți, sau în alfol de pachetagiin.

Se capătă preluțndenti - 1/2 Chilo 25 cr.

Ce e
a lui Kathreiner
cafeaua de maltă Kneipp?

aceasta e o cafea adeverată pentru
familie și sănătate, care prin
modul de fabricațiune a lui Kathreiner
are placentul gust de cafea de bono și
numai prin acesta, fără de calculat
avantagi, să doosește această cafea de
maltă de toate celelalte produse.

Cafeaua - Kathreiner este cel mai
gustos, sănătos și lottin surrogat la
cafeaua de bono. E un produs curat al
naturii în bono întregi și se uscăză cu
mare avantajiu în locul celui măclinate,